

משולחן שלמה

עיונים ופנינים בפרשה משיעוריו של

הגאון הינוקא
רבינו שלמה יהודה בארי שליט"א

גליון
187

פרשת בהעלותך

נפש רוח נשמה

ובזה דבקים ונאחזים נפשותיהם של ישראל בשפע אור ה' ב"ה הנשפע מריש כל דרגין עד סופם, כמו שאמר רשב"י בזוהר לך לך (בדף פג ע"ב) ש'נר' עולה בראשי תיבות 'נפש רוח', שהם מדרגה אחת, שה'נפש' אחוזה בגוף ועליה שורה ה'רוח', ועליהם יחד נשפעת הארה עליונה מצד ה'נשמה', בכדי ליחדם ולדבקים מריש כל דרגין עד סופם בדבקות חי החיים ב"ה. וכנגד זה הוא דרך היחוד שבאור ה'נר', שאור התחתון שבו שבגוון שחור הנאחז בפתילה הוא כנגד מדרגת ה'נפש' הנאחזת בגוף, ועליהם שורה האור הלבן העליון שבשלהבת שהוא כנגד מדרגת ה'רוח', ועליהם יחדיו נשפע אור נעלם ונסתר שהוא כנגד שפע הארת ה'נשמה', וכאשר מאירים כולם יחדיו נקרא האדם 'קדוש', כי הוא בדוגמת היחוד שבעליונים שנשפע בהם האור תדיר כשלהבת העולה מאליה ואינה צריכה לכל סיוע.

נר ה' נשמת אדם

ומצד יחוד זה של ה'נר' שבסוד הכתוב 'נר ה' נשמת אדם' כאמור בדלים ישראל מכל דרך אומות העולם ונקראים 'קדושים'. כי בכל אחד מישראל נשפע דרך יחוד זה מצד מהותו, וכל תיקונו בעולם הוא רק להלהיב וללבות שלהבת זו שתעלה מאליה, והנה כבר בגדר 'קדוש' הוא מאליו, מעצם מהותו. וכמו שאמר רשב"י בזוהר פנחס (בדף ריט ע"א) שלכך דרך ישראל בתורתם ותפילתם שמתנועעים הם מאליהם, כי הם בדוגמת הנר שאינו שקט לעולם ותמיד מתנועע הוא, כי כן דרך ישראל ששלהבת נשמתם נמשכת ומשתוקקת תמיד לקוב"ה, ומיד שעוסקים הם בתורתו או שמתפללים אליו, בוערת שלהבת נשמתם בקרבם להמשיכם לדבקות הנצחית בחי החיים ב"ה, עד שמתנועעים הם לכאן ולכאן כטבע הנר. ואינם כטבע אומות העולם שאינם קרויים אדם (כמו שאמר רשב"י במסכת בבא מציעא בדף קיד ע"ב), ולא שייך בהם סוד הכתוב 'נר ה' נשמת אדם', כי הם כעצים יבשים ללא אור התורה וללא חיות קיום המצוות, ולכך שוקטים הם תדיר ואינם מתנועעים.

באור פניך יהלכו

ובעבודת ישראל מאיר ומתגלה שם הוי"ה ב"ה ביחוד ודבקות בעולמות כולם מריש כל דרגין עד סופם, כמו שאמר רשב"י בתיקוני הזוהר (בתיקון כא, בדף נב ע"ב) שעל כך נאמר (בתהלים פט, טו) "אשרי העם יודעי תרועה, הוי"ה באור פניך יהלכון", שאת ה'תרועה' מקיימים אנו בשלושה אופנים 'תקיעה שברים תרועה' (ר"ה לג ע"ב), והם כנגד שפע אור הנר בשלושת חלקיו שכנגד הנפש הרוח והנשמה, ועל שדבקים ויודעים ישראל בדרך יחוד זה שמצד אור הנר, נאמר בהם 'הוי"ה באור פניך יהלכו', כי מתקיים בהם 'נר הוי"ה נשמת אדם', שנרמז בזה שם הוי"ה במילוי אלפי"ן שמספרו 'אדם', שבשלהבת נשמתם העולה מאליה לדבוק בחי החיים ב"ה מייחדים הם לשם הוי"ה בעולמות כולם.

עולה ללא סיוע

בְּהֶעֱלִיךָ אֶת הַנֶּרֶת אֶל מוֹל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה יֵאִירוּ שְׁבַעַת הַנְּרוֹת (ה, ב). פירש רש"י שלכך נצטוו אהרן 'בהעלותך את הנרות', בלשון 'עליה' ולא בלשון 'הדלקה', ללמדו שצריך הוא להדליק הנר עד שתהא שלהבת עולה מאליה. והוא כמו שדרשו זאת בתורת כהנים (פ' אמור, פרשה יג סוף פי"ז, ז) על מה שאמר הכתוב (שמות כז, כ) "ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד" - שתהא שלהבת עולה מאליה, וביארו הראב"ד והר"ש משאנץ (שם) שהוא כמו שהשוותה הגמרא במסכת שבת (בדף כ ע"א) מה שאמר שמואל בדין המבעיר מדורה קודם השבת לצורך השבת שצריך שתהא דולקת ללא סיוע עצים אחרת, למה שתנא רבי חייא בדין הטבת נרות המנורה 'שתהא שלהבת עולה מאליה', היינו שמשמעו שתהא הפתילה יפה ודולקת מאליה ולא שתהא צריכה שום סיוע.

נר שמן ופתילה

ואור הנר הנתפס בפתילה על ידי השמן רומז לכל תכלית עבודת נשמות ישראל בעולם. שהנשמה נמשלת לנר כמו שכתוב (משלי כ, כז) "נר ה' נשמת אדם", וכמובא בכמדבר רבה (טו, ד) שעל כך נצטוו משה להזהיר את אהרן 'בהעלותך את הנרות יאירו שבעת הנרות', שאמר לו הקב"ה למשה, אם נזהרים אתם להיות מדליקים נרות המנורה לפני, משמר אני את נפשותיכם שנמשלו לנר מכל דבר רע. והפתילה שבה נאחזת שלהבת הנר, רומזת על הגוף שהוא הכלי לנשמה, והשמן הממשיך את שלהבת הנר שיאחז בפתילה רומז על חיות האדם בעולם הנשפע לו מחי החיים ב"ה בכדי להביאו לתכליתו הטובה. ועל כך הזהירנו הכתוב 'שתהא שלהבת עולה מאליה', שצריך האדם בכל משך ימי חייו לדרוש ולחפש הדרך כיצד יושפע אורו יתברך בעולם בדרך קבע ללא כל מסך והסתרה, שיהיה האור הולך ונשפע מאליו בשמנים יפים ופתילות יפות ולא יסתכסך בהם האור ולא יצטרך לכל סיוע שהוא.

גווי השלהבת

ועל כך אמר רשב"י בזוהר בראשית (בדף נא ע"א) שמי שרוצה לידע ולהבין דרך הדבקות בה' ב"ה שהוא אש אוכלה אש, יתבונן ויראה זאת בגווי שלהבת הנר, שאין השלהבת עולה אלא כאשר נאחזת בהפתילה שהיא דבר גס, ובכך יש בה בשלהבת שלושה גוונים, אור אחד לבן המאיר בה למעלה, ואור אחד בתחתיתה שנאחז בו לעתים גוון שחור ולעיתים גוון תכלת, וזה הגוון הלבן שלמעלה אינו משתנה לעולם, וכנגד שם הוי"ה שנאמר בו (מלאכי ג, ו) "אני הוי"ה לא שנית", והגוון התחתון מרמז לשכינה שתלויה השפעת אורה בעולם כפי עבודת בני ישראל, שהם כנגד השמן והפתילה, שכאשר מגלים הם בעולם את דרך מלכותו יתברך, נשפעת להם אור השכינה לדבקים בחי החיים ב"ה מחד, ולהיות לדין וכליה מאידך לכלות כל הרע שבעולם.

ואלה יעמדו על הברכה

העלון מוקדש לרפואת ישועת והצלחת:

פבל נסים בן מרינה, צבי בן סוניה, גילה בת חביבה, אליהו בן רות מסודי, רוני בת נורית
לזיווג הגון: אוריאל בן לאה, להקדשות ניתן לפנות בטל' 076.599.599.1

לעילוי נשמת

ראו דוד דרור בן רונית
איסוג בן מריה
חביבה בת דוד

והוא כנגד חלקי הנר, שהכלי הקטן בו נותנים השמן הוא כנגד האות
י' הקטנה מכל האותיות, והשלהבת העולה ממנו באורך היא כעין האות
ו', ומה שמתנענעת השלהבת לימין ולשמאל זהו כנגד האות ה' העליונה
והאות ה' התחתונה שבשם הוי"ה, והנה נרמז בנר כל השם הוי"ה ב"ה.

שבעת מנהיגי הספינה

ואמר שם רשב"י בתיקוני הזוהר (בתיקון כא, בדרך נג ע"א) עוד, שהוא דרך
קדושת ישראל בשבעת נקבי הראש, שהם שתי האזנים ושתי העינים
ושני נקבי החוטם, והפה, המרמזים לתיקון שבעת המידות שבלב,
שכאשר מטהרים ומקדשים ישראל עצמם בהם, נשפעת בהם הארת נר
הוי"ה ב"ה בכל חלקי נפשם רוחם ונשמתם, וניצולים הם מרוח הסערה
של אומות העולם, שהוא דין קשה הבא לעולם כאשר נעלם ונסתר ממנו
אור הוי"ה ב"ה, וכנגד זה ממשיכים הם לאורו של משיח שנאמר בו
(ישעיה יא, ב) "ונחה עליו רוח הוי"ה", שהוא שישפיע בעולם את שלימות
הדבקות בששפע 'אור ה' נשמת אדם'.

הפתילה והתפילה

ותלוי הכל בכך שיגביר האדם בקרבו תמיד את אש שלהבת התפילה
לחי החיים ב"ה מתוך הדבקות בעסק התורה, כמו שאמר רשב"י בתיקוני
זוהר חדש (בדרך קטז ע"ב) שאור ה'שלהבת' שבנר הוא כנגד השכינה,
ו'פתילה' אותיות 'תפילה' כי מרמזת היא על התפילה של ישראל,
וה'שמן' שבנר מרמז על התורה שעוסקים בה ישראל, וכאשר עולה לפני
קוב"ה תפילת ישראל כלולה ודבוקה בעסק תורתם, מתעורר עת דודים
לקיים בהם 'להעלות נר תמיד', שתהיה השכינה שכנגד הנר' מאירה
בעולם 'תמיד' ללא כל מעכב שמצד חשכת הגלות, ולא תהיה לה כביה
עולמית, כי בזה נראית הקשת בענן, שמתוך שמתקשטת השכינה לפני

קוב"ה בשלושת גווני הנר שכנגד שלושת גווני הקשת, מתבטלת חשכת
הגלות שנאמר בה (באיכה ג, מד) "סכותה בענן לך מעבור תפילה", ונשפעת
הארת השכינה בעולם להוציא את ישראל מהגלות.

להעלות נר תמיד

וזו היתה עבודת אהרן שעסק 'להעלות נר תמיד', שטרח תמיד להאיר
בישראל את דרך הדבקות הראויה בה' ב"ה בעסק התורה והתפילה,
שתביאם לדבקות אמיתית ונצחיית בחי העולמים ב"ה, ותשפיע בהם
השכינה הארתה תמיד וללא הפסק. וכמובא בדברי רבנו האר"י בעץ חיים
(שער לד, ה) ובשער המצוות (פ' בהעלותך) שהיה עוסק אהרן בכל זה תמיד
להאיר שפע אור השכינה בדרך מתוקן וראוי, בסוד הכתוב (משלי ג, יט)
"הוי"ה בחכמה יסד ארץ".

יערוך אותו

וזוהי מעלת הצדיקים ששותל הקב"ה בכל דור ודור (יומא לח ע"ב),
שעוסקים הם תמיד להאיר את אור המנורה בכל שבעת קני המנורה
הרומזים לכל נשמות ישראל המחלקים לשבעה סוגים ומינים כמובא
בליקוטי תורה לבעל התניא (ריש פ' בהעלותך, דף כט ע"ג). ומשמעות הדבר
הוא שאין מהותם בעולם אלא לרומם קרן ישראל שיאירו מעצמם,
שטורחים ויגיעים הם תמיד רק להיטיב את הנרות, וכענין שנאמר בנרות
המנורה (שמות כז, כא) "יערוך אותו אהרן ובניו מערב עד בוקר לפני ה'",
ובזה מאירים ישראל מאליהם בכל שפע הארת נשמתם. וכמו שכתב
השפת אמת (כפ' תצוה, תרל"ה) שבכדי לבוא ל'שלהבת העולה מאליה' אין
צריך אלא לעורר את הנקודה הקדושה שבנפש ישראל שתהיה ראויה
שתיאחז בה השלהבת כראוי, והנה מתוך כך מתעורר שפע אור חי
החיים ב"ה להיאחז באדם כ'שלהבת העולה מאליה' ללא הפסק, בדבקות
נצחיית הקיימת לעד.

"זכרני נא וחזקני נא" (שופטים טז, כח)

משיעור יום ה' וירא תשע"ז

א

שם במסכת חולין, עם כל זה מה שקיימת הלבנה באורה גם ביום, הוא
ללמד על עצם חילוף הזמן, היינו שכל מהותה היא חילופי הזמנים
והעתים.

וכמו שאמר רבי אבא בזוהר אחרי (בדרך נח ע"ב ובדרך עב ע"א) שכן הוא גם
בימי תחילת החודש עד י"ד בחודש, שהוא עת השלמת הלבנה וכנגד
הזמן שנשפעים המוחין דגדלות מחד, לבין זמן החסר והמיעוט של
הלבנה מאמצע החודש עד סופו, שהוא עת שהדעת בקטנות וצמצום
מאידך. וכן הוא גם חילוקי הזמנים בענין החודשים, שהחודשים 'אדר'
ניסן אייר סיוון' הם ענין זמן שמתגלה הרצון ומיתוק הכל בשפע
החסד, והחודשים 'תמוז אב' ו'טבת שבט' הם זמן שמתעוררים הדינים,
והחודשים 'אלול תשרי' ו'חשון כסלו' הם זמן שהדין נמצא ותלוי
באמצע.

וזה שהשיב הקב"ה לטענת הלבנה 'זיל לימנו כן ישראל ימים ושנים'
(לכי וימנו על ידך ישראל את הימים והשנים), היינו שבה הרי תלוי כל
חילופי הזמנים, ואם כן בזה נחשבת היא לקיימת אף ביום, ועל אף
שאין רואים לה ביום, עם כל זה כל מעמד ומצב העולמות והשפעים
תלוי ועומד בה בלבד, וכמובא בדברי רבנו האר"י בעץ חיים (שער לו, ב)
מחילוקי מעמד העולמות התלויים במיעוט ושלימות הלבנה.

ג

וכל זאת עשה הבורא ב"ה בכדי שנוכל אנו לבוא לידי אהבת השי"ת
בכל עבודתינו לפניו, כי אין האהבה תלויה אלא בענין ההתחדשות.
שהרי כאשר אין לעיתות קטנות הדעת בא האדם לידי גסות בתורה
ובשכינה השורה בו, וכענין שנאמר (שמות כד, יא) "ויחזו את האלהים
ויאכלו וישתו", ואמרו בתנחומא (בהעלותך, טז) ובבמדבר רבה (טו, ד)

תכלית כל עסק התורה והמצוות וכל בריאת שמים וארץ הוא לבוא
להכיר בגדולת אדונינו הבורא ב"ה בכל אשר ברא יצר ועשה, וסימן
לדבר הוא כאשר בא האדם לאהבה את ה' ולעבדו מתוך שמחה ואהבה
בכל זמן ומדרגה שיהיה האדם, כמו שכתוב (דברים ו, ה) "ואהבת את
ה' אלהיך בכל לבבך וכל נפשך ובכל מאודך", וכענין שדרשו במשנה
ברכות (ט, ה) את אשר נצטוונו 'בכל מאודך', שבכל מדה ומדה יהיה
האדם מודה לקב"ה, וכפי שיזכו לכך הכל לעתיד לבוא, וכמו שדרש
רבי אחר בר חנינא במסכת פסחים (בדרך נ ע"א) מה שנתנבא זכריה (יד, ט)
על ימים אלו 'והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו
אחד', שלא כעולם הזה העולם הבא, שבעולם הזה על בשורות טובות
אומר האדם 'ברוך הטוב והמטיב' ועל בשורות רעות אומר 'ברוך דיין
האמת', אבל לעולם הבא כולו 'הטוב והמטיב'.

ובכדי שישירש האדם הקרבו ידיעה והכרה זו מטובו וחסדו של הבורא
ב"ה עימו בכל עת ובכל הנהגה שנוהג הוא עימו, צריך בעבור כך האדם
להזכיר עצמו בדבר כל בוקר וערב בקריאת שמע שחרית וערבית, שבה
תחקק ותשתרש בדעתו ידיעה והכרה זו בכל מאורעותיו שבעולם,
בין בזמנים של 'יום', שהם העתים בהם נמצא האדם בהרחבה ושפע
מוחין דגדלות, ובין בזמנים של 'לילה', שהם העתים בהם נמצא האדם
בצמצום ובקטנות הדעת.

ב

והנה חילופי הזמנים בין היום ללילה הכל הוא כנגד הלבנה השולטת
ביום ובלילה, כמו שדרש רבי שמעון בן פזי במסכת חולין (בדרך ס ע"ב)
שאמר לה הקב"ה לכי ומשלי ביום ובלילה, ועל אף שאין רואים ללבנה
ביום, כמו שטענה ואמרה הלבנה 'שרגא בטיהרא מאי אהני' כמובא

מג ע"ב) וחולין (בדף פט ע"א), 'ועשיתם אותם' הוא עבודת השי"ת מתוך אהבה אחר ההתבוננות הבאה מתוך מסירות נפש, והיא העשיה ועבודת השי"ת שעליה נאמר (דברים יא, ג) "לאהבה את ה' אלהיכם ולעבדו בכל לבבכם", שהיא עבודת הלב בעסק התפילה כמובא במסכת תענית (בדף ב ע"א), שהיא כנגד האות ה' האחרונה דשם הוי"ה כמו שאמר רשב"י בתיקוני"ז (בתיקון נא, דף פז ע"א).

ומתוך היראה והמסירות נפש שכנגד הקריאת שמע שחרית וערבית, ודבקות המחשבה וההתבוננות בבורא ב"ה שכנגד התפילין, והזכרון בזה בכל משך היום שכנגד הציצית, והאהבה והעבודה שבלב שכנגד התפילה, בכל זה נשלם באדם דבר יום ביומו חקיית שם הוי"ה ב"ה, וכמובא בדברי רבנו האר"י בשער הכוונות (בדרושי הציצית ז) שהקריאת שמע היא כנגד האות י', והתפילין כנגד האות ה' הראשונה, והציצית כנגד האות ו', והתפילה כנגד האות ה' האחרונה, שבזה נשלם ומאיר על האדם שם הוי"ה ללא חיסרון, ונמשך לו חיים, שהם מוחין שלימים לעבודת השי"ת.

י

והנה עיקר המשמעות של מוחין אינו שיעבוד להשי"ת מתוך מוח וחכמה גדולה, אלא שיוכל האדם לעמוד לפני השי"ת בתפילה ותשובה מכל מדרגה שיהיה, בין שיהיה בצד השלימות בעבודתו ובין שיהיה בצד חיסרון, שתמיד יוכל לעמוד לפני השי"ת בתפילה ותשובה, ווהי משמעות עת קטנות הדעת שנשפעים אז ה'מוחין דקטנות', שעל אף שהוא בקטנות מכל מקום יש לו מוחין, היינו שעומד הוא לפני השי"ת בתשובה ותפילה. וזהו ההבדל בין ישראל לאומות, שישראל הם כנגד הלבנה שיש בהם ריבוי ומיעוט תמיד כמו הלבנה, ובזה יש חילוקים רבים הנקראים בדברי רבנו האר"י קטנות וגדלות ראשון ושני, וכמובא שם בדבריו בעץ חיים (שער לו, ב), עד שבא לשלימות העבודה דרגה אחר דרגה.

והנה התפילה והתשובה הם תכלית מידת האהבה, והם כנגד הלבנה שהיא כריבוי ומיעוט, וכל מה שיש ירידה ומיעוט המוחין לאדם הוא רק בכדי שיבוא האדם בהם ועל ידם לידי תשובה ותפילה, והכל כפי דרגת האדם, שיש אדם שביטולו מן התורה נחשב לו כירידה, ויש שהסחת דעתו מהכוונה הנכונה בלימוד נחשבת לו לירידה, וכן הוא בכל אדם כפי מדרגתו, והכל בכדי שיבוא לידי תפילה ותשובה, וימצא בדרכי העבודה את הדרך לאהבה את השי"ת מתוך עת ירידתו, ובזה מעלה את כל ניצוצי הקדושה אל השכינה ומתקן עולם במלכות שדי.

כי האות ה' האחרונה דשם הוי"ה היא כנגד השכינה כאמור, שהיא כנגד הלבנה שיש בה ריבוי ומיעוט כאמור, שמה שמשיפיעה היא ביום זהו מצד שקשורה היא באור אין סוף ב"ה, ומה שמאירה היא בלילה זהו מצד מה שממשיכה היא חיות לכל העולמות עד שמקיימת למטה לכל הברואים השפלים. וכך הוא בעבודת האדם, שמה שמאיר בו מוחין דגדלות שהם כנגד היום בא לרמז לו שקשור הוא לעולם בנשמתו חלק אלוה ממעל האצולה ונמשכת מעולם האצילות, ומה שצריך הוא למיעוט וירידה הוא בכדי ליתן חיות ועליה לכל מה שקשור בנשמתו ונמצא למטה למטה, שצריך הוא להעלותו ולקשרו בשכינה. ועיקר החיות שנמשך לכל חלקי נשמתו הוא על ידי התורה, אמנם עליית הניצוצין הוא על ידי התשובה והתפילה, שבזה מתקן נצחית כל מדרגה שעמד בה בתפילה ותשובה לפני ה' ב"ה.

ז

והנה יהודה הוא כנגד הלבנה, ש'יהודה' הוא אותיות הוי"ה ד' כמו שאמר רב חנין בר ביזנא בשם רבי שמעון חסידא במסכת סוטה (בדף י ע"ב), לרמז על הלבנה שהיא דלה וחסרה, וזהו ללמד על ענין העליה, שמתוך החיסרון שנעשה על ידי התשובה, כמו שהודה ואמר יהודה "צדקה ממני" (בראשית לח, כו), מכך זה זכה להשלים הלבנה בשלימות שאין אחריו, היינו שיצא ממנו דוד ושלמה שהם כנגד י"ד וט"ו בחודש,

שהיתה עיניהם גסה כשזנו עיניהם מהשכינה, וזהו מפני שלא זכרו שהלבנה משפיעה גם ביום, וגם כאשר נמצא האדם בגדלות המוחין וההשגה צריך הוא לזכור שהוא כנגד הלבנה שהיא תמיד כריבוי ומיעוט, ומתוך כך יהיה לו יוקר גדול על מה שנמצא הוא כעת בענין ה'יום', ובזה יבוא לאהבה לקוב"ה מתוך התחדשות וערך גדול על מה שזוכה להתקרב לתורתו ועסק מצוותיו.

וכאשר זוכה הוא לעבוד לה' ב"ה מתוך אהבה גורם בזה לקידוש שמו יתברך בכל העולמות, ומעלה ומגביה למדרגת השכינה שכנגד האות ה' האחרונה דשם הוי"ה ב"ה, והוא מתוך המסירות נפש שכנגד האות י', וכמו שאמרו בוהר יתרו (בדף פה ע"ב) בסוד הכתוב (משלי כד, ג) "בחכמה יבנה בית" ש'אבא יסד ברתא', שמתוך שפע הארת החכמה הנקראת 'אבא', שהיא כנגד האות י', שהיא ענין הביטול וההכנעה, בזה 'יסד ברתא', שמתקוממת ונבנית השכינה והמלכות, שהיא כנגד האות ה' האחרונה שבשם הוי"ה ב"ה. ומשמעות הדבר, שתכלית הכל היא לעמוד לפני הבורא ב"ה ולעבדו מתוך אהבה, ובכדי שיבוא לכדי אהבת השי"ת צריך הוא להקדים לזה את היראה, שהיא מסירות נפש, ובסוד המסירות נפש שבקריאת שמע, וזהו כנגד האות י' משם הוי"ה, שבה ועל ידה יבוא האדם לכדי האהבה.

ד

כי מפני שקשור האדם בכל אבריו בזה העולם הגשמי והעכור, לכך אינו יכול לבוא לידי אהבת השי"ת כי אם מתוך המסירות נפש. שהרי בכדי לאהוב למלך מלכי המלכים ב"ה צריך האדם לדבוק בו מתוך מחשבה על דבר אלהות שלמעלה מהבנתו ולמעלה מהשגתו שכלו ומוחו המגושמים, ובכדי שישב האדם לצור מחצבתו לדבוק בה' ב"ה וביחודו בכל ליבו עד שיבוא לאהבתו יתברך, צריך הוא לענין המסירות נפש דקריאת שמע, שיהיה הזכרון והקשר בו יתברך חשוב לו יותר מכל רצון אחר שבעולם, ויהיה הוא יתברך חשוב לו יותר מכל דבר גשמי שקשור בו ובגופו בכל עניני העולם הזה, וכך ילך ויגבר ברשפי אהבתו לה' ב"ה עד שיהיה הקשר והדבקות בו יתברך חשוב לו יותר מחיי חיותו ונשמותיו עלי אדמות, וימסור כל דבר שיש לו אהבה וקשר אליו בעבור הדבקות והזכרון בו יתברך, וגם את כל עניני הרוחניות שקשור הוא בהם, ואף את כל רצונותיו הרוחניים ימסור בעבור הזכרון והדבקות בו יתברך. וזהו שנחשב מסירות נפש וביטול, ורק בזה יוכל לבוא לכדי 'אהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך' ולומר זאת כראוי בכל ליבו, היינו שמוסר את כל ממונו, וכן את יצרו הטוב ויצרו הרע כמו שאמרו שם במשנה ברכות (ט, ה), שזהו כנגד כל מה שקשור בו ברוחני וגשמי, את הכל ימסור בעבור הדבקות בו יתברך, עד שיהיה חשוב בעיניו הקשר בו יתברך יותר מענין חיותו.

וזהו כנגד האות י' שהיא קטנה וגולמית, היינו שמבטל עצמו עד שכמעט אינו בנמצא, וכהאות י', ומתוך שמבטל האדם עצמו כך, רק אז יוכל לבוא להתבוננות בדבר אלהות ולחשוב מפלא הבריאה וגדולת השי"ת, שזהו כנגד האות ה' ראשונה דשם הוי"ה, וכנגד הבינה וההתבוננות, וזהו מצד סוד התפילין, שהם המוחין וההתבוננות בדבר אלהות.

ה

אמנם העיקר הוא שיוכל לזכור זאת בכל היום, ולכך קוראים קריאת שמע בוקר וערב, שמצד קריאתה שחרית צריך שתמשך זו העבודה לכל היום, ומצד קריאתה ערבית שתמשך זו ההתבוננות בכל משך הלילה עד שיגיע זמן קריאת שמע דשחרית. והזכרון בהתבוננות זו היא כנגד האות ו' דשם הוי"ה ב"ה, וכנגד 'זכור', והוא כנגד סוד הציצית שהולך עימה האדם בכל היום, כמו שנאמר בה (במדבר טו, מ) "למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדושים לאלהיכם", 'למען תזכרו' הוא כנגד הציצית המזכרת לאדם את תכליתו ואת שורש מחצבתו מתחת כסא הכבוד כמו שאמר רבי מאיר במסכת סוטה (בדף יז ע"א) ומנחות (בדף

וכמובא בזוהר יתרו (בדף פה ע"א) שביום שהשלים שלמה את בנין בית המקדש ונאמר בו (בדבה"א' כט, כג) "וישב שלמה על כסא ה' למלך תחת דויד אביו", היתה הלבנה בשלמותה, כי באה השכינה למדרגת שלימות שלא יהיה אחריו עד ביאת משיח בבנין בית המקדש השלישי.

וכל זה מפני שזכה יהודה במלכות מתוך שהודה ולא בוש, וכן הלך דוד בדרך זו בענין בת שבע והודה ואמר "חטאתי אודיעך ועוני לא כסיתי אמרתי אודה עלי פשעי לה'" (תהלים לב, ה), והוא כנגד עת העליה מזמן שליטת המוחין דקטנות שכנגד המיעוט והחיסרון. וזהו שאמרו שם במסכת סוטה (בדף י ע"א) שביהודה נזכרה תמנתה בלשון עליה, כי היא כנגד הלבנה שמונין לה ישראל שמתוך החיסרון והמיעוט באה לכדי המילוי והריבוי, ונרמז הדבר בתיבת 'תמנתה' שהיא נוטריקון 'תמנה את ה'", אך ביהודה הוא כנגד תחילת החודש עד אמצעיותו.

אמנם בשמשון נאמר בלשון ירידה כנאמר (שופטים יד, א) "וירד שמשון תמנתה", כי שמשון הוא כנגד השמש כמו שאמר רבי יוחנן שם במסכת סוטה (בדף י ע"א), וזהו לרמז לנו וללמדנו לדורות שכאשר נמצא האדם במוחין דגדלות שהוא כנגד הזמן שמאירה הלבנה ביום כאמור, צריך הוא לזכור לכל הניצוצין העניים שהשאיר למטה, וליתן את מחשבתו בתשובה ותפילה עליהם, וזהו שהוזכר בשמשון 'תמנתה' בירידה, שהוא כנגד המנין שמונים ישראל ללבנה בעת שהיא הולכת וחסרה, שכל ירידה זו ונתינת העיניים על מה שלמטה ממנו אינו אלא לצורך עלייתם של כל אלו הניצוצין הקשורים ובעבור עלייתם למעלה ותיקון הכל.

ח

וכלל הכל שכל ענין החיסרון אינו אלא בכדי שיבוא האדם לידי תשובה ולידי תפילה, ויגלה את העליה הטמונה בחיסרון והמיעוט, וכל שאין בא האדם לידי תשובה ותפילה מתוך החיסרון, הרי שהמיעוט והחיסרון מביאו לידי ריחוק מאיתו יתברך, וזהו מה שנזכר בזוהר הקדוש (לך בך בדף צב ע"א) ובדברי רבנו האר"י בעץ חיים (שם בשער לו, ב) שאחזית החיצונים הוא מתוך חיסרון ומיעוט הלבנה, היינו שכאשר אין האדם בא מתוך ירידתו ומיעוטו לידי תשובה ותפילה, היא היא אחיזת החיצונים להרחיקו מה' יתברך, ומאידך גם אדם שחלילה הלך ונתרחק, אבל לא עזב את עסק עבודתו בתשובה ותפילה, הנה אצלו יראו הכל ויחזו את ענין העליה ביתר שאת, כי התשובה והתפילה ימשיכו את האדם לענין העליה שלא תפסק אצלו לעולם, אילו יאחז בהם תמיד, בין שהוא במיעוט ובין שהוא בריבוי.

ופעמים שיש ירידה ומיעוט לאדם ואין ביכולתו להבין את דרכי השי"ת בזה, וכענין שכתוב אצל שמשון (שופטים יד, ד) "ואביו ואימו לא ידעו כי מה' היא", אמנם באמת כל זה הוא בכדי שיבוא האדם להתחזקות בענין התשובה והתפילה, ולכך פעמים שיש לאדם מעכב גדול על לימודו ועבודתו, שכל זה הוא בכדי שבזה המקום והזמן יבוא להעלות הניצוצים הקשורים בו, שאין זמן אחר שיוכלו לעלות אלא בזה הזמן.

וכאשר בא שמשון לכדי ירידה ושפל גדול, מה שלא היה ראוי לשופט בישראל כמותו, שהיה במדרגה של מלכות בגבורתו ובריאתו, והיה במדרגת של שלמות ונזר הבריאה, והנה נעשה בבזיון ובכאב גדול שאין למעלה ממנו, עם כל זה גם שם מצא שמשון את סוד התשובה והתפילה ומזה בא לעליה גדולה, כמו שאמר קודם מותו בעזה שבפלישתים (שופטים טז, כח) "זכרני נא וחזקני נא אך הפעם הזאת", ש'זכרני נא' הוא כנגד התשובה, שהיה מזכיר את עצמו לפני השי"ת בעל עסק תשובתו לפניו, 'וחזקני נא' הוא כנגד התפילה הצריכה חיזוק כמובא במסכת ברכות (בדף לב ע"ב), ובזה ביטל לכל הקליפות והעלה לכל הניצוצין

הקשורים בנשמתו שמצד עשיו כמובא בגליא רזא (בדף מ ע"א) שהיה בשמשון צד ניצוץ מעשיו, ותיקן בזה עד חטא אדם הראשון כמובא בדברי רבנו הארי בליקוטי תורה (שופטים יד), שלכך נמשך אחרי דלילה שהיתה ניצוץ חוה (ישראל קדושים, דף יב ע"א).

ט

ובאמת שהצדיקים נמצאים כל ימיהם בתשובה, וכדוד המלך שהיה תמיד בתשובה, ולכך כשבא אליו נתן הנביא מיד הודה ואמר "לך לבדך חטאתי והרע בעיניך עשיתי" (תהלים נא, ו), כי נבהל להיות רגע אחד ללא תשובה ומחשבה שאינה קשורה בתשובה, כי היה דוד המלך מושרש בהאות ה' האחרונה משם הוי"ה, וכנגד רגל רביעית דהמרכבה כמו שאמר רשב"י בזוהר ויחי (בדף רלו ע"א), וזוהי מהות ה'תשובה', שהיא נוטריקון תשוב ה', ולכך נחשב שהיו יהודה ודוד בעליה תמיד. ומכל מקום כאשר בא שמשון לתכלית ירידתו, בא תחילה לידי תשובה כשאמר 'זכרני נא', ובתוך כך בא לכדי תפילה, שהיא כנגד מה שאמר מיד 'וחזקני נא' כאמור.

והנה הצדיקים יכולים כיוון להכרית הקליפות תחילה בתשובה ולאחר מכן לבוא לכדי תפילה בנקיות, אמנם העולם אין כיוון אלא להתפלל ולאחר מכן לעשות תשובה, שלכך עושים אנו אחר התפילה וידי ותשובה להסיר הקטרוג מהתפילה כמובא בדברי רבנו האר"י בשער הכוונות (בריש שער נפילת אפים), כי הצדיקים הם כמקום המקדש ששם היו עושים תחילה תשובה ולאחר מכן מקריבים הקרבן, בכדי שיעלה הקרבן זך ונקי לפני ה' ב"ה, אך לאחר שנחרב המקדש ואין לנו אלא מאמר הפה בוידוי ותשובה, כמו שכתוב (הושע יד, א) "קחו עמכם דברים ושבו אל ה' אמרו אליו כל תשא עון וקח טוב ונשלמה פרים שפתינו", שעומד הוא בעדינו כעסק הקרבנות כמובא במסכת יומא (בדף פו ע"ב), לכך צריכים אנו לתפילה והכנעה, בכדי להכין את הלב שיוכל לבוא לידי תשובה באמת.

כי התשובה גדולה וגבוהה מן התפילה, וכאשר עושה האדם תשובה במדרגה גדולה יכול לתקן הכל ברגע אחד, וכרבי אלעזר בן דורדיה שבקעה תשובתו כל הרקיעים עד שעלה במסירות נפש ונסתלק כמובא במסכת עבודה זרה (בדף יז ע"א), ועתה ששוריים אנו בגלות צריכים אנו לתפילה ורחמי שמים, בכדי שנוכל לבוא לפני השי"ת בתשובה באמת.

ובכדי שיהיה האדם דבוק תמיד בתשובה ותפילה, שהם תכלית כל ירידה וכל מיעוט וחיסרון כאמור, צריך שיסיר את ידיו מן העולם ומכל רצונותיו אף לרגע אחד, וכענין המסירות נפש דקריאת שמע, מתוך שיתבונן ויבין שהקשר של האדם עם השי"ת והמחשבה ממנו יתברך חשובה יותר מן הכל, ובזה מתעלה האדם מכל דבר גשמי שאוחז בו, עד שבא לכדי ביטול שכנגד האות י' וכנגד הקריאת שמע כאמור, ויוכל לבוא אל המחשבה מהשי"ת ומכל דבר אלהות, שזה כנגד האות ה' הראשונה משם הוי"ה שכנגד התפילין כאמור, ובזה 'משך לו מוחין לכל היום כולו, שהם זיכרון שלם בחשיבות זו שלא יסח דעתו מה' ב"ה, שזהו כנגד האות ו' והציצית שהולך עימה כל היום כאמור, ובזה משלים הוא לשם הוי"ה מצד האות ה' האחרונה שמשם הוי"ה, שכאשר מסיר האדם את ידיו מהעולם ודבוק הוא בדבר שנעלה מכך, הנה בזה מסיר מעצמו גם לכל מרירות ויסורי העולם הזה, ויכול לילך בדרך של תשובה ושל תפילה מתוך שמחה ואהבה, שכנגד האות ה' האחרונה שמשם הוי"ה ב"ה כאמור, ולקיים 'ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך'.

קחו חלק במפעל הקודש

המעונינים להצטרף למערך הרכזים ברחבי הארץ והעולם ולחלק מידי שבוע את גיליונות הקודש באזור המגורים וכן לתגובות הארות והקדשות בעניני העלון ניתן לפנות

076.5995991 או במייל: m.yam.shlomo@gmail.com

לקבלת הגיליון במייל ניתן לפנות לכתובת: alonim.yanuka@gmail.com